

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis quinto menſis Martii, Anno Domini M. DCC. L.

M. JOANNE-BAPTISTA-LUDOVICO CHOMEL, Medico Regis ordinario, Doctore Medico, Præſide.

An tumidis Hæmorroidibus Hirudines?

I.

HÆMORROIDES ἀπὸ τοῦ αἷμα, & ῥέω, ſanguinem fundo, ſignificant ut plurimùm venas quæ ſunt in Ano. Nomen illud ſortitæ ſunt quia ſæpiùs ſanguinem fundunt, vel ab ipſo præter modum diſtenduntur. Cæcas dicunt vel apertas. Cæca ſive lateat intus, ſive ad marginem Ani turgeat, ſanguinem non reddit, ſed illo plena tumet. Aperta dicitur quæ

vel extrà ſedem prominens, vel oculis non ſubjecta ſanguinem effundit. Aliquandò etiam hoc nomine donantur venæ circa uteros mulierum, eodem naturæ molientis impetu, ſanguinem profundentes. Rarò ante pubertatem invadunt: ineunte verò ætatis fervore, ſanguine purpureo exundante, juvenibus ἀφροδισιάζειν incipientibus, proſilire ſanguis æſtuat, & quemadmodum mulieribus menſtruæ fiunt purgationes, quæ, ſi quâcumque de causâ non fluant, miſeras mulieres variis malè torquent affectibus; ſic Viris increſcente adoleſcentiâ quibus ex Naribus vel ex hæmorroidibus ſalubriter non erumpit ſanguis, frequenter, pronuntiante Hippocrate, accidunt acutiores affectus, ſanguineum ſputum, cæphalalgia, febris putrida, magni abceſſus; ideòque ad pubertatem accedentibus, febres magis diuturnas prænuntiat Dictator noſter, aſſeveratque Hæmorroidum fluxu laborantes neque Pleuritide, neque Peripneumoniâ, neque Phagædenâ, neque furunculis &.... neque forſan Leprâ, fortaſsè autem neque aliis corripi; adeò ſolvendæ plenitudini & eluendæ Cacochymiæ opportuno Hæmorroidum fluxu Natura potiſſimùm conſulit. Intelligat igitur Medicus ſalutiferam hanc nunquam cohibere vel ſupprimere evacuationem, Naturam ſequi ducem; hanc utiliter operantem non turbare, laboriosè parturientem non offendere, huic ſatiùs, ubi præſens Artis ſuæ requiritur induſtria, methodo tutiori auxiliatricem præbere manum.

I I.

NON languidam ſolùm juvare, fatiſcentemque erigere, ſed Plethorâ redundantem expedire, altiùs ſuccreſcentem naturam minuere, Artis Medicæ nunquam ceſſans debet eſſe meditatio laborque; quod verò, noſtrâ quidem ſententiâ, ſplendidiùs nunquam eluceſcit, quàm in Hæmorroidum curatione. Cum etenim Hæmorroides ſint grandioris Naturæ molimina, vel exundantem, vel corrigi neſcium humorem foràs pellere ambientis, has placidè fluentes ſinat effluere Medicus; tumidas & dolentes leniat; Alvum molliter ſubducat, excrementorum pondus levet, horum duritiem acredinem-ve diluat; preſcribat interiùs ſyrupum violaceum, ſerum lactis, Caſſiæ medullam, &....Blandiatur exteriùs cum decocto foliorum lactucæ, Hyoſciami, Betæ, cæteriſque hujus generis medicaminibus, ſub fomenti, ſuffitûs vel cataplaſmatis formâ; ſuo denique loco, ſi fieri poſſit, reſtituantur, molliterque repellantur Hæmorroides. At illas cauſticis adurere, ſectione ſupprimere, ligaturâ cohibere, Naturæ quippe adverſum, nefas ſit. Hæmorroides cum haberet Alcippus (Libro 4º. Epidem.) à curatione prohibebatur, per Chirurgiam exciſæ ſunt, æger inſaniit, & acutâ ſuccedente febre, ceſſavit. Lariſſæ Eudemus (Libro 5º. Epidem.) intempeſtivè per Chirurgiam curatus eſt. Exciſis Hæmorroidibus & producto Cancro in parte in quâ fuerant exciſæ, ſævitie fe-

bris ad mortem uſque. Apud Hollerium vidiſſe ſe meminit Duretus Epiſcopum, cui protuberantia erat in Ano, quæ colore & conſiſtentiâ cutim naturaliter conſtitutam referebat. Chirurgi ſuaſerunt ut conſtringeretur accuratè ut excideret, negabat eſſe faciendum Duretus, huic nulla ſalus ſperabilis, innumeræ verò calamitates accidere poſſe videbantur, lino tamen conſtricta eſt ut moreretur & excideret. Ecce doloris nata eſt acerbitas, & in convulſionem incidit miſerandus æger. Illud eſt, inquit Duretus, manu Chirurgicâ curare ſed non eſt ſanare. Quâ quidem mente olim impulſus Hippocrates Aphoriſticas haſce leges ſancire non dubitabat. Ab Hæmorroidibus diuturnis curato, niſi una ſervetur, periculum eſt Hydropem aut tabem accedere ...... : à ſuppreſſis Hæmorroidibus inſania ..... Melancholicis Hæmorroides ſupervenire bonum, non ſolùm, ut ait Galenus, ratione evacuationis, ſed reſpectu peccantis humoris qui evacuatur; cur non etiam ratione loci quo celebratur & perficitur evacuatio, & ratione partium quibus ſubjacet? Illa eſt tutior breviorque via quâ ſe tentat explicare & expedire Natura, dum ſanguinis exonerationem immediatè & directè per ea quæ impediuntur movens, movet faciliùs tutiùſque quàm ſi traheret è longinquo & per inſontes vias.

I I I.

QUANDIU ſtatis temporibus & periodis fluere non deſinunt Hæmorroides, eadem eſſe debet ratio ac de menſtruâ Mulierum purgatione: Naturæ auſcultandum. At verò ſi non fluant vel ſi fluere conſuetas inſpiſſans quævis cauſa, aut rudis medicaſter tardaverit, languet corpus, imminuitur appetitus, ſæviunt in inteſtinis tormina, lumborum adeſt gravitas, Cæphalalgia torquet, cæteræque benè multæ ingruunt ægritudines malorum irritamenta. Si duræ & tumidæ Hæmorroides quas cæcas Latini vocarunt, inteſtini recti actionem ita impediant, ut perpetua vellicatio cum ardore pruriginoſo orificium recti premat, pungat; atque, vel minimo motu, vel cum alvus deponitur, recrudeſcat, acerbiſſimus tunc exoritur dolor: morbo invaleſcente, vicinæ tument dolentque partes, afficitur veſica, urinæ ſecretio tardatur, ardet uritque inflammatio; cum dolore immani advenit ſuppuratio, & ſerpente malo fiſtula producitur; eò perfidiæ & periculi plena magis, quòd cuniculos in pinguedine & opimâ carne agens, creſcere eundo & ſtrages edere peſſimas ſit in promptu; ſic pari ferè modo luem veneream non apta nata procreare quæ ad vota fluit Gonorrhæa, vel, ex ſpiſſitudine & acredine humoris malè fluentis ſuſpenſa, vel quod magno vertitur Arti opprobrio, ex artificis imperitiâ, putidâ Meretrice, ni fallimur, nocentiori ſuppreſſa, vel perverſo injectionum uſu in ſanguinem reflua, vel incongruenti draſticorum adminiſtratione devia, varia nefandæ luis nunquam non accerſit advocatque ſymptomata. Ubi igitur maximè tument Hæ-

morroides, ſanguinique moras nectunt, digitis butiro recenti inunctis molliter impellentibus, reſiſtunt, medicamentis emollientibus, doctam artem ſuperante malo, non cedunt; confugiendum eſt, ad eam medendi methodum, quæ ex ætate, temperamento, ſexu, anni tempeſtate, viſcerum abdominalium ſtatu, humorum Craſi, vaſorum tumentium naturâ, colore, ſitu, functionibus &.... præſcribenda venit. Cavendum imprimis ne refluus ſanguis maſſam inficiat, viſcera contaminet, vaſa reddat immeabilia, œconomiamque ſubvertat. Nec cum Germanis ad pilulas aloë, ſennâ, colocynthide, gummoſiſque medicaminibus turgidas enemata-ve acria recurrendum cenſemus, noſtratûm viſceribus adverſantur. Geſtent veſte qui voluerint, ſcrophulariæ tuberculos, caſtaneas indicas, chelidonii radices, Ari bulbum, Cardui Hæmorroidalis gallas, hæc illudimus mulierculiſque linquimus excolenda. Mollia, dulcia, anodina probamus. Pinguia incraſſantia, unguenta, emplaſtra, aſtringentia, ſpirituoſa, cauſtica non ſuademus. Quid agendum ergò? Quo ſe vertendum? An uſtio uſurpanda? Cruſtâ occæcantur, calloque indureſcunt partes quibus neceſſaria eſt lubrica mollities quæ ſanguini impellenti cedat & abundanti faveat perſpirationi. An ferro adaperiendæ Hæmorroides? Exquiſito ſenſui quem Natura recti inteſtini extremis præſertim impertiit fibris ità adverſatur ferrum, ut nunquàm niſi maximâ urgente neceſſitate admovendum ſit, vetat etiam tumoris ad inflammationem vergentis natura & ſanguinis intùs coerciti præſentia; quis aliundè fluxum ſiſti forſan indocilem non verebitur? At ligaturâ nodum ſolvere remque expedire conſulis. Naturæ profectò non obtemperas; Naturam non imitatur ea medendi methodus quæ duram inducendo cicatricem, novos (occaſione datâ) obices ſanguini poneret, locumque calculo, lienis duritiei, hepatis obſtructioni &........ ideò daret quòd ſpontaneam impediret Naturæ purgationem. Ableganda igitur perniciosa hæc methodus quæ Hæmorroideam tollendo varicem, corpus auxiliatori ſacculo defraudat. nec ſatis eſt; pellendum quó natura vergit, quò conſuevit ducere, eò ducendus eſt humor, hinc eſt quòd venæ ſectio non ſemper tuta ſit è brachio, tumentibus Hæmorroidibus, quæ Naturæ non reſpondet votis. Non etenim à ſolâ vaſorum depletione, horumque vacuatione pendet Hæmorroidum non fluentium curatio, requiritur vacuatio κατ' ἴξιν id eſt è directo, idcircò ſanè Majores noſtri, Cucurbitulas, Scarificationes, Frictiones, Sinapiſmum, Deurticationem, Veſicantia, Epiſpaſtica, Fonticulos, Cauteria, Uſtiones, ligaturas frequenter in plùrium morborum curatione adhibebant, ut materiam morbi in ipsâmet Parte oppugnarent, vacuarentque κατ' ἴξιν. Recentiores verò ex detecto ſanguinis circuitu, ex intellectâ legum hydraulicarum mechanice, ſolam venæ ſectionem celebrandam ſufficere, cæteriſque medendi rationibus, quibus poſſit ſan-

guis minui, anteponendam eſſe exiſtimarunt, quód una ſublevatâ corporis parte cæteræ brevì, favente ſanguinis circuitu, expediri credantur; quaſi verò in humano corpore, ægroto potiſſimùm, ad lancem & ſtateram ſemper ille éxerceretur mechaniſmus, fluidorum æquabilis perficeretur motus, ſolidorum inconcuſſus vigéret Elater, quem levior turbat cauſa, leviſſima ſæpè deſtruit. Quidquid ſit, Rationi & experientiæ conſonum magis videtur, tumidas Hæmorroides adhibitis ſanguiſugis aperire.

I V.

HIRUDO Græcis βδέλλα à ſugendò, apud latinos ſanguiſuga, inſectum eſt paluſtre, oblongum, reptile, tranſverſis lineis diſtinctum, ore ſubrotundo ac veluti calloſo inſtructum, quod extenſione & contractione ſui corporis lubrici, vermis inſtar, tractu volubili incedit. Hirudo paludoſa, ſubrufa, fulva, nigreſcens, obſcurè maculoſa, craſſiori figurâ & longitudine, deterioris notæ cenſetur; ſubviridis verò ſplendore quaſi ſtriato, dilutiore, flaveſcente, fluviatilis vel rivulorum incola, tereti formâ probatur & præfertur. Diù nihil paſta, ſicco ſervata vitrò, admovetur, digitis molli linteo indutis, abſterſo vel leviter perfricto corporis exſugendi loco, ſatiata ſpontè delabitur, partem dimittens, vulnuſculo quaſi triangulari commorſam; plures admoventur ubi larga ſanguinis requiritur evacuatiò. Dicunt etiam hirudinum caudas ſecundùm fibrarum longitudinem eſſe amputandas cum jam ſanguine repleri incipiunt, ut ſanguinem tardiùs exſugere deſinant, guttatim tunc ſtillat ſanguis, ſuppoſito, ut aiunt, vaſculo; quod quidem obſervare nunquam nobis contigit. Animalculum etenim illud doloris vel levioris impatiens, derepentè, ſi forcipe caudam attingas, vulnus dimittit. Ubi ſat ſanguinis exhauſerint Hirudines, tabaci fumo afflatæ, pauco ſale vel cinere calenti, vel urinâ aſperſæ, facilè cedunt, caduntque, mox in recentes aquas, & ſæpiùs renovandas transferuntur, at tardè novo infligendo vulneri idoneæ ſunt, ob craſſitiem nutrimenti quo diù turgent. Horum antiquus eſt in Medicinâ uſus, meminerunt quippè Græci, Arabes, Latini, Galenus, Plinius, Rhaſis .... hinc etiam cecinit Poëta.

Nec miſſura cutem niſi plena cruoris Hirudo.

Deficientibus Chirurgis, vel exiliori vaſorum diametro ſectionem diſſuadente, venæ ſectioni mirum in modum ſuccenturiantur. Referente Rhazi (lib. 36. cap. 3.) Hirudines tumidæ faciei rubrum colorem ſeu tineam rubicundam ſuctione profligarunt. Narrante Zacuto, inveteratis fædatæ faciei puſtulis quadraginta admotæ Hirudines curationem morbi abſolverunt. Phrenitidem ex Lochiis retentis quatuor ad uteri vicinia admiſſæ Hirudines, præmiſſis incaſſum venæ ſectionibus, ſanaverunt, Epilepſiam ab eâdem ortam causâ mitigarunt. Cephalalgiam

& vertiginem venis retrò aures inductæ, compoſuerunt: periculoſam linguæ intumeſcentiam Hirudinum exinanivit ſuctus. In ophtalmiâ pertinaci, oculi angulo, inferioribuſque palpebris & temporibus maximo cum ſucceſſu admotas vidimus Hirudines. Naſi ruborem inhoneſtum datum eſt auferre unico Hirudinis favente ſuctu. Quid plura? Dicendi non eſſet finis, ſi quæ paſsìm apud authores, Stalhium imprimis, paſſim traditione, propriâve experientiâ de efficaci Hirudinum applicatione innotuerunt, liceret ennarrare; ſed qualiſcumque ſit hujuſce Animalculi uſus, pro ſublevandis quamplurimis ægritudinibus, nullibi præſtantior eſt quàm in Ani tumentibus venis, quòd nullibi utilitatem magis eximiam, laboranti naturæ conferant, quàm cum Naturâ monſtrante viam, fluxum ſanguinis promovent. Ibi tutò, liberè, commodè, è directo, ſanguis evacuatur, & tunc abſcinditur radix, ut Stalhii verbis utar, omnium affectuum circà regiones corporis inferiores. Sic bilis orgaſmum, ſanguinis exuperantiam, melancholiæ furores, renitentis abdominis tumorem, hepatis obſtructionem, lienis duritiem, quartanas rebelles, pertinacem iſchiadem, morbum hippochondriacum, nullo medicaminum generi cedentem, ſæpiùs exaſperatum, vagam arthritidem, ſola Hirudinum admotio, vel tumidis Hæmorroidibus, vel ipſiſmet Ani marginibus, debellavit, fugavitque.

V.

NIHILOMINUS anceps dubiuſque hæres, exiſtimas cum Galeno, Mercuriali, Alexandro Maſſariâ, vulnus ab Hirudinibus inflictum eſſe anguſtius, quàm ut poſſit craſſitudo ſanguinis exire, partemque fluidiorem tantùm erumpere; pro certo tenes ſanguinem eum attrahere Hirudines, qui carni adjunctus eſt, non qui in imo continetur corpore: at verò ut irruenti ſanguini pateat liberior aditus, foramenque, licet tenuiſſimum, dilatetur, pars ab Hirudine commorſa, ex Oribaſii præcepto, molli ſpongiâ fovetur, balneò aquæ dulcis & tepidæ irroratur; admovetur etiam, ſi neceſſe ſit, cum Galeno, Hollerioque noſtro, cucurbitula quæ ad libras plures ſanguinem cogit effluere, quæ quidem largior raro convenit evacuatio; ita enim aliquandò abundanti rivo ex Hæmorroidibus fluit ſanguis, ut ad cauſtica & aſtringentia, cum Hippocrate & Galeno confugiendum ſit, ne adveniant cachexia, tabes, hydrops. Ex toto igitur ſanguinem trahunt Hirudines quæ trahunt ex Hæmorroidibus, non verò unicum qui carni adjunctus eſt. Quarè autem cæcis tumidiſque Hæmorroidibus applicandas Hirudines tàm animosè cenſemus, quòd ſalutifera ea ſit evacuatio quæ Naturæ congruit, quòd ſecura quæ trahit è directo, quòd utilis quæ peccantem humorem per breviorem viam educit, quòd neceſſaria quæ ſanitatis ſervat integitatem, imminentes morbos antevertit, præſentes, herculeos quamvis, debellat & ſanat:

Novimus Mulierem ita aſcitè laborantem, ut ad paracentheſim multoties celebrandam coacta confugere, curaretur ad tempus, non ſanaretur. Ecce autem artem docente Naturâ, curamque ſuſcipiente, larga derepentè advenit Hæmorroidum vacuatio, ægramque liberavit ad annos. Vidimus Mulierem annis triginta-novem natam, aſthmatis paroxiſmo, variantibus anni tempeſtatibus, ſuffocatam, hepatitide ſæpiùs laborantem, nephritico quandoque dolore divulſam, colicâ modò inteſtinali, hiſtericâ modò fatigatam, hiſque affectibus variis eò magis obnoxiam quòd ob hæreditariam & vagam arthritidem, cum puerili ſcabie ſuppreſſâ, conjunctam, tota nervorum compages ſævum in modum leviſſimâ de causâ doleret, & ſpaſmodicè torqueretur. Huic miſeræ Mulieri ortu nobiliſſimæ, ingenio ornatæ, animo plenæ, ſortis dignæ melioris, toties à pueritiâ repetita fuerat venæ ſectio, ut vaſa omnia Cubiti, Radii, Carpi, Pedis lanceolâ fædata, & quaſi conciſa operationem licet indictam omninò rejicerent. Hanc in aſſueto diverſorum ſymptomatum paroxiſmo viſitans, cùm inveniſſem dolente abdomine, hepate tumido, diaphragmate quaſi ſursùm retracto (ſæviebat acriter aſthmatis paroxiſmus) exiguoque pulſu laborantem: ecce Natura, tantis, etſi oppreſſa & fatigata ſymptomatibus per tumidas Hæmorroides ſublevare ſe enixa eſt, mihique quid præſcriberem incerto, monſtravit viam. Protinùs occaſionem arripiens elabi promptiſſimam, admovendas Hirudines juſſi. Vix ſanguis fluere incepit, ſpiſſus, fœculentus, atrò rubeſcens, cùm ſubitò pulſum reviviſcere, ventrem deprimi, urinas cieri, Diaphragma deſcendere, aërem ſpirari, hepatis regionem elevari, ſecretiones uno verbo redintegrari & quod fauſtum magis nec ſatis prædicandum, hæc omnia ſymptomata non ad menſes ut olim cum balneis, venæ ſectionibus, temperantibuſque medicamentis, ſed ad annum & ampliùs ſolis admotis Hirudinibus, ſolo fluxûs Hæmorroidalis promoti beneficio conticuere, & quæ per plures annos in ſellâ Brachiatâ, noctes infelix erecta perdiderat, lecto nunc ſana decumbit; adeò verùm non quantitate evacuati ſanguinis, ſed qualitate, ſed electione loci per quem extrahitur ſanguis Naturam ægrotantem juvari atque ſublevari. Curavimus virginem annis viginti quinque natam, quibuſdam abhinc annis ob menſtruæ purgationis tardantem fluxum, colicis doloribus nephriticam, uterinamque colicam ſæpè referentibus, ita vexatam, ut pluries noctu è lecto pulſus auxilium & opem laturus currerem. Lacerabant miſeram diſtenti ventris tormina; torquebant ſævum in modum ſemianimem vomitus horrendi; venæ ſectiones innumeras, fomenta, olea, victum tenuiſſimum, cæteraque hujus generis medicamina, vix favente ſucceſſu præſcripſeram. Balnea aquæ dulcis, ad menſes quâvis die per quatuor horas, uſurpanda cenſueram, ut tumens & acriter renitens univerſum abdominis ſpatium mollirem.

& redigerem ; vix ægra tepidæ balneum aquæ ſubierat, cum aquam proprio calore ita recaleſceret ut plures aquæ ſituli alternatim in balneo projecti, illud vix temperarent. (Quem viſceribus æſtum!) Emulſiones, ſerum lactis, & id medicaminum genus incaſsùm adhibebantur. Incendebant narcotica, non ſedabant, aſtringebant non aperiebant aquæ martiales, humores rarefaciebant non pellebant ſulphureæ & thermales. Venæ ſectionem non ſemper admittebat debilior pulſus; à ſpiſſo & viſceribus abdominalibus hærente ſanguine univerſa ſymptomatum cohors ut plurimùm ducebat originem; at maſſam hanc penetrare, vaſorum Mæandros permeare, hoc opus hic erat labor; cæca modò interiùs, exteriùs modò, tumebat Hæmorroidum congeries, ſtrictamque pertinaciter alvum reddebat ſtrictiorem. Hirudines igitur pluries admovendas eò confidentiùs præſcripſeram, quòd ab ipſiſmet abdominalibus vaſis ſanguinem, eliciendum eſſe fortiter perſuaſum haberem; at neſcio quò ſuffuſa pudore puella renuebat acriter, per annumque ferè integrum pugnaverat; ſed atroci multotieſque recidivo victa tandem, & ferè confecta malo, nullamque aliam à nobis ſententiam quam enixè poſtulabat accipiens, Hirudines admoveri permiſit; quæ quidem ità proſperè ſucceſſit operatio ut deindè quâvis die, quâvis horâ Hirudines invocaret, has amicas appellaret, præcibuſque admovendas efflagitaret, donec perfectè ſanata fuerit, Hirudinum pluſquam quinquaginta admotione trium menſium intervallo. Quidni igitur concluderemus?

Ergò tumidis Hæmorroidibus Hirudines.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Hugo Capet.	*M. Joannes-Jacobus Meſſence.*	*M. Philippus Davier de Breville, Dotariæ Hiſpaniarum Reginæ, dùm viveret, Medicus ordinarius.*
M. Petrus-Auguſtus Adet.	*M. Carolus-Franciſcus Theroulde de Toulouſe de Vallun, Eques.*	*M. Guillelmus de Magny.*
M. Jacobus Barbeu du Bourg.	*M. Laurentius Ferret.*	*M. Gabriel-Antonius Jacques.*

Proponebat Pariſiis JOANNES-FRANCISCUS-CLEMENS MORAND, Pariſinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1750, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1750.